

# جذب جوانان با نظام‌سازی قرآنی

۲

به مناسبت سوم آذر سالروز افتتاح مجموعه فرهنگی واجتماعی «باغ خاتون»

## اینجا چراغ خلاقیت روشن است

باغ اردوگاه خاتون مشهد وابسته به مرکز امور بانوان خانواده بنیاد کرامت رضوی، در سوم آذر سال ۱۳۹۷ مطابق با ۱۷ ماه ربیع‌الاول همزمان با ولادت باسعادت پیامبر گرامی اسلام حضرت محمد مصطفی(ص) و سلاله پاکش حضرت امام جعفر صادق(ع) افتتاح شد. این باغ اردوگاه بزرگ، بخشی از باغ ۱۱۴هکتاری امام رضا(ع) واقع در تقاطع چهارراه خیام و بولوار توس است که در اختیار بانوان مشهدی قرار گرفته است. خدمات این اردوگاه به نوآورانها و خلاقانه‌های بانوان می‌پردازد و به عنوان ...



ویژه فرهنگ و معارف رضوی | سال اول | ویژه نامه ۲۰۷

فراق «عموراستگو» یک ساله شد  
قصه گوی انقلاب  
در «مسجد رهبر»



۲

گزارشی از واکنش به نتایج پیمایش میزان انس مردم با قرآن  
سرانه مطالعه قرآن چقدر است؟

۳

مجوز «صنایع خلاق»  
برای شرکت کسب و کار رضوی

۴

موعظه / آیت الله جاودان

فقط گوش نکن، اختیار مجلس را به دست بگیر

۲

آغاز مرحله دوم طرح

«تعالی خانواده رضوی»

۴

### دودقیقه حرف حساب

#### مراقب کودک عزیز روانت باش



**محمد شجاعی** | یک کودک درون من هست، از طرف خدا... امانت خداست... خود من هم هستم در واقع... یعنی خود ما، مهم‌ترین امانت خدا در دست خودمون هستیم... کودک عزیز روان که از جنس خود ماست، مهم‌ترین امانت خداست در دست ما... تمام مراتب نفس، امانت خدا هستن... امانت یعنی تو به صورت انسان آمدی و به بدن تعلق گرفتی و باید هم به صورت انسان برگردی. این انسان رو سالم بفرستی به برزخ. خودتو سالم به دست پدر و مادر آسمانیت برسون. امانت‌داری یعنی امانت‌داری یعنی مهندسی عشق. مئه اینه که در خونه رو باز کردی دیدی یه نوزاد گذاشتن جلو در خونه. حالا بگی این بچه من نیست، توی خونه من نیست... میشه اینو بگی؟ خب باید برداری ببری توی خونه مراقبتش باشی. این بچه دست شما امانت هست یا نیست؟ بر فرض پدر و مادرش نخواستنش انداختنش بیرون، این امانت خدا هست یا نیست؟ اگه برداشتی و بردی داخل خونه مگه وظیفه نداری بهش برسی؟ نمی‌تونی بگی این بچه من نیست؛ تر و خشکش نمی‌کنم، غذا بهش نمیدم... نمی‌کنی این کارو. اگه بچه خودت باشه که دیگه هیچ... کودک عزیز روان، همون بچه‌اس که گفتیم. امانت خدا، کودک خود ما، اصلاً خود ما هستیم، حقیقت خود ماست... باید به این کودک برسیم. وظیفه ماست. نماز اول وقت بهش بدیم... مئه اینکه نوزاد الان گرسنه‌اس، چیزی بهش ندیم... پیامبر داشت نماز می‌خوند یک باره دیدن سرعت نماز رو زیاد کرد، نماز رو زود تموم کرد. گفتن یا رسول‌الله چرا نماز رو سریع خوندین؟ پیامبر گفتن صدای گریه بچه میاد، مادرش کیه؟ زود نماز تو تموم کردم به نوزادش برسه. چون بچه امانته دست ما... اول وقت نمازه، کودک عزیز روان نیاز به خدا داره، چه بسا داره چیخ میزنه اما بهش بگیم ساکت! من کار دارم... کودک عزیز روان گریه کنه بگه من الان علم می‌خوام، سواد می‌خوام، مطالعه می‌خوام، ما هی بزیم توی سرش بگیم بشین سر جات... این یعنی جنایت... باور نکردیم این امانت خداست، روح خداست. حق نداری این امانت رو همه جا ببری، همه چی بدی بخوره، همه چی ببینه... میگه چشم خودمه دوس دارم همه چی رو نگاه کنم! تو اجازه نداری ذهن، خیال و فکر خودتو آلوده کنی... تمام مراتب نفس شما امانت خداست، نباید آلوده‌اش کنی.

### ناگفته‌هایی درباره مکان قدیمی کتابخانه آستان قدس رضوی

## جلسات محرمانه در «قرآن‌خانه»

برای پذیرایی از میهمانان و برگزاری جلسات داشت. معمولاً افراد معروف و میهمانان آستان قدس، ضمن بازدید از اماکن متبرکه، سری هم به قرآن‌خانه و کتابخانه جدید می‌زدند. این نکته در سفرنامه‌های دوره قاجار مانند سفرنامه حاج‌سیاح و عین‌السلطنه به چشم می‌خورد. برای همین درباره کم و کیف نگهداری کتاب‌ها در این دوره، اطلاعات نسبتاً خوبی در دست است. نکته جالبی که یادآوری‌اش خالی از لطف نیست، برگزاری جلسات محرمانه در فضای کتابخانه ایوان طلاست. ظاهراً این کتابخانه هم مانند کتابخانه جدید، مکانی برای برگزاری نشست‌های مهم و حتی محرمانه داشته است. قرار گرفتن هر دو کتابخانه در طبقه بالای اماکن متبرکه سبب می‌شد که هم دور از دسترس باشند و هم بتوان ورود و خروج به آنجا را راحت کنترل کرد. معمولاً تولیت آستان قدس در دوره قاجار، هفته‌ای سه روز به

است و از آنجا به کتابخانه حضرت رفتیم که حاجی سیف‌الدوله مرحوم در اوقات متولی‌باشی‌گری خود ساخته است. کتابخانه خوبیست. پله زیادی می‌خورد. رفتیم بالا کتابخانه را تماشا کردیم. از این کتابخانه پایین آمده، به کتابخانه اول رفتیم. باز از پله‌های زیادی بالا رفته، در اینجا قرآن بایسنقر دیده شد. قدری تماشا کرده پایین آمدیم».

#### تبدیل کتابخانه ایوان طلا به قرآن‌خانه

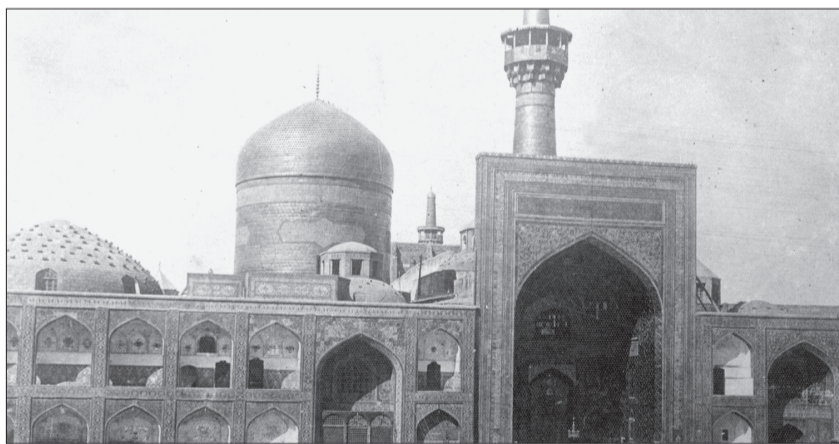
نگهداری قرآن‌های خطی در کتابخانه گنبد طلا موجب رواج نام دومی برای آن شد: «قرآن‌خانه». این قرآن‌خانه فقط در ایام خاصی از سال باز بود و هر کسی هم نمی‌توانست وارد آن شود و از فضای داخل آن هم برای برگزاری برخی جلسات خاص و محرمانه استفاده می‌کردند. معمولاً چند روز پیش از آغاز ماه مبارک رمضان، رئیس کتابخانه با کسب اجازه از

**محمدحسین نیکبخت** | تاکنون چند نوبت، در صفحه نخست رواق درباره تاریخ کتابخانه آستان نوشته‌ایم. اما تاریخ کتابخانه آستان، آن قدر طولانی و پربار است که با این چند گزینش از فرازهای آن، نمی‌توان تمام یا حتی بخش کوچکی از آن را بازگو کرد. یکی از نکاتی که معمولاً در بررسی تاریخ کتابخانه مورد توجه قرار می‌گیرد، محل کتابخانه بزرگ آستان در دوره‌های مختلف و کاربری‌های متنوع است؛ موضوعی که موجب می‌شد حتی نام کتابخانه هم بر اساس مکانی که در آن قرار گرفته است، تغییر کند. امروز می‌خواهم درباره مکان اولیه کتابخانه، اتفاق‌ها و رویدادهایی که در آن رقم می‌خورد، کمی با شما صحبت کنم.



#### همسایه روضه منوره

محل نخست کتابخانه آستان قدس رضوی، زیر گنبد امیرعلیشیر نوایی بود. این گنبد در ضلع غربی روضه منوره قرار داشت و تا اواخر دوره قاجار برپا بود و سپس در طرح‌های عمرانی حرم مطهر تخریب شد و به فضای دیگر رواق‌ها پیوست. جالب است بدانید که اصل این رواق را برای ایجاد سقاخانه ساخته بودند. به دلیل قرار گرفتن گنبد امیرعلیشیر نوایی در مجاورت ایوان طلای صحن عتیق، به کتابخانه آستان، عنوان «کتابخانه ایوان طلا» داده شده بود و این مسئله در اسناد مشهور و قدیمی مربوط به آستان قدس به چشم می‌خورد. در زمان تولیت محمدمیرزا سیف‌الدوله یعنی در حدود سال ۱۲۵۲ خورشیدی (عهد ناصرالدین شاه قاجار) کتابخانه به دو قسمت تقسیم شد؛ به غیر از قرآن‌های خطی و نفیس، مابقی کتاب‌ها را به محلی در طبقه فوقانی کشیک‌خانه خادم، واقع در قسمت غربی مدرسه علینقی میرزا (پایین پای مبارک) انتقال دادند و نامش را گذاشتند «کتابخانه جدید». اما با وجود این نقل و انتقال، ارزش و جایگاه قبلی کتابخانه در گنبد امیرعلیشیر نوایی کم نشد، بلکه فضای ایجاد شده آن را به اسناد دیوانی و مهم آستان قدس رضوی اختصاص دادند و از این نظر، بایگانی خوب و قابل استفاده‌ای به وجود آمد. ناصرالدین شاه در سفر دوم خود به مشهد، از هر دو کتابخانه دیدن کرده است و درباره آن‌ها می‌نویسد: «رفتیم به کشیک‌خانه حضرت. از بناهای علینقی میرزا رکن‌الدوله مرحوم



متولی همراه چند نفر به قرآن‌خانه می‌رفت و قرآن‌های نفیس را غبارروبی می‌کرد. مساحت کتابخانه ایوان طلا دقیقاً معلوم نیست؛ یعنی در اسناد تاریخی درباره ابعاد آن اطلاعات دقیقی وارد نشده است اما می‌دانیم که آن را در دو طبقه و چهار اتاق مستقر کرده بودند. در این بخش از اماکن متبرکه، که اتاق را به ریاست دفترخانه کتابخانه اختصاص داده بودند. بنای این کتابخانه و دکوراسیون داخل آن در دوره قاجار، چند باری مرمت و تعمیر شد.

#### کاربری‌های متنوع قرآن‌خانه

کتابخانه ایوان طلا نیز مانند کتابخانه جدید، امکاناتی

که کسی صدایم می‌زند. آقای باربر است. می‌پرسد: دنبالت بیایم خریدت را بکشیم، ها خانوم؟ یک خیری به ما بکن. پسر دخترم چشم به راهند تو خونه... مطمئنم هفتاد را رد کرده است. مطمئن می‌شوم آدم که مادر پدر بشود فقط نگهبان و مراقب عشق است. فقط سمت جگر گوشه‌اش می‌ایستد.

#### پی‌نوشت

امام صادق(ع) می‌فرمایند: چشمانت را جز از روی دلسوزی و مهربانی به پدر و مادر خیره مکن.

#### سنجاق

بی‌دل و دماغ، سرپایینی بازار را گز می‌کنم

**رقیه توسلی** | از گلدوزی‌های محشرش هر چه بگویم کم است. از تلاش و همتش، از سلیقه‌اش، خونگرم رفتار می‌کند و سال‌هاست که ندیدم مشتری‌هایش را جز «خانوم والا» خطاب کند. توی بازار، خرازی دارد. از آن‌ها که همه آدرسش را می‌دهند به نفر بعدی. چون کارش دومی ندارد. در این مدت آن قدر پراثری و خوش‌برخورد دیدمش که تصور نمی‌کردم متارکه کرده باشد. که جز پسر شانزده ساله‌اش کسی را نداشته باشد در شمال. که جنوبی باشد و تمام اقوامش در سیرجان زندگی کنند. که اصلاً



... و خداوند  
عشق را آفرید



